

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ» ІМЕНІ Т.Г.ШЕВЧЕНКА

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

XX СТОЛІТТЯ

ІНТЕРАКТИВНИЙ РОБОЧИЙ ЗОШИТ

Студента філологічного факультету

Група _____

ЧЕРНІГІВ - 2022

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО КУРС

Курс Історія зарубіжної літератури ХХ століття складається з 3 кредитів ECTS:
 20 годин – лекції
 14 годин – практичні заняття
 56 годин – самостійна та індивідуальна робота студентів

Викладач:

Леся Василівна Пікун, кандидат філологічних наук, доцент.

Форми навчальної діяльності	Кількість годин	Види роботи	Максимальна кількість балів	
	Кількість пар			
Лекції	20 годин 10 пар	* Робота на лекції (присутність і написання конспекту); * Самостійна робота у зошиті	1б.×10	20
МКР		* Виконання тесту * Аналіз поетичного твору	6 4	10
Практичні	14 годин 7 пар	Прочитання тексту твору, що вноситься на практичне заняття та його аналіз.	5б.×7	35
Самостійна робота	56 годин	Виконання та презентація творчого проекту;	14б. 5б.	10
Увага! Студент допускається до іспиту, якщо він отримав 35 балів за будь-які види роботи				
Іспит	2 години 1 пара	* Перевірка читацького щоденника; * Аналіз трьох творів зі списку творів для читання, що подаються в білеті.	4б. 7б.×3	25

Тема 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕСУ ПОРУБІЖЖЯ ХІХ-ХХ СТ.

1. Своєрідність доби. Вплив філософії на літературні напрями та стилі.

Друга половина ХІХ - початок ХХ ст. (1860 - 1910-і рр.) самостійна історико-культурна епоха, що містить цілий ряд досягнень у культурі різних країн.

З числа найбільш прикметних рис, що формували "обличчя" людської цивілізації на перетині ХІХ-ХХ ст., можна виділити:

- у сфері *соціально-політичного* розвитку:

- у сфері *науково-технічного* розвитку:

- у сфері *економічно-промислового* розвитку:

- у *духовній і літературній* сферах:

Філософсько-інтелектуальні засади доби.

Філософські погляди **Артура Шопенгауера**:

- вчення про світ як стихійній, бунтівній, такий, де воля прагне до втілення;
- зовнішня реальність – тільки видимість та відблиск сліпої волі до життя;
- наблизитися до пізнання цього світу здатний лише той, у кого естетична інтуїція переважає над інтелектуальним, раціоналістичним началом, тобто художник.

Філософські погляди **Фрідріха Ніцше**:

Вчення про інтуїтивізм французького філософа **Анрі Бергсона**

Психоаналіз **Зігмунда Фройда**

2. Декаданс і естетизм.

У кризові, переломні історичні моменти, відбувається переосмислення духовно-естетичних цінностей, руйнуються попередні ідеали, віра в непорушність існуючого світобудови. Як результат у всіх областях суспільного життя формується **декаданс** (франц. decadance, від пізньолат. decadentia – занепад) (у XVIII ст. – деградація смаку, з 1789-1850 – деморалізація суспільства).

Декаданс - зовсім не напрям, не метод або стиль, а

- мода, що культивувала насолоди від психологічних збочень і хворобливої невротики (Бодлер, Гот'є, Золя, Гонкури – розлад нервів);
- відраза від життя;
- пошук способів стимулювання втомлених почуттів → поринають у штучне, психологічно перекручене, неприродне → на мистецтво і побут (сексуальні збочення, наркотичний рай, фантастичні розваги за межею моральності і здорового глузду → теми → сценарії доль (О.Вайльд)).

Атмосфера декадансу, а також насування цивілізації на "природний стан" людини, на красу стимулювали появу на естетизму –

3. Основні напрями, методи і стилі літератури порубіжжя: натуралізм, імпресіонізм, символізм, неоромантизм.

Одним з найважливіших літературних явищ другої половини ХІХ - початку ХХ ст. став **натуралізм** (франц. naturalisme, від лат. natura - природа). Як *художній метод, тобто як спосіб відтворення дійсності*, натуралізм давав про себе знати й у колишні літературні епохи; вчені, зокрема, говорять про "барочний натуралізм", натуралізм пізнього середньовіччя тощо. Нерідко зустрічається також поняття "натуралістичність", несуче в собі значення підлеглості натуралістичних рис основному художньому методу. Натуралістичні риси виявляються в творчості дуже багатьох авторів - від античних до сучасних.

Як літературний напрям - або сукупність художньо-образотворчих і естетико-світоглядних принципів - натуралізм склався в другій половині ХІХ ст.

До числа письменників, на чію творчість сильний вплив мав натуралізм,

Філософською основою натуралізму був позитивізм (лат. positivus - позитивний), який бачив єдине джерело справжніх знань у конкретних (емпіричних) науках, спрямований лише на чистий опис фактів. Умогляд і філософське дослідження як засіб пізнання відкидалося.

Ще більшу роль у формуванні натуралізму зіграли досягнення в області природничих наук - біології, фізіології тощо. Величезною популярністю в письменницькому середовищі користувалися праці Ч. Дарвіна, К. Бернара й ін. Закони природи, відкриті вченими-природодослідниками, проектувалися художниками-натуралістами на соціальне життя. Головна увага надавалася точному опису "життя" в усіх її подробицях. Постулювалася об'єктивність, так що в крайніх своїх проявах переростало в копіювання; суб'єктивне ж, особисте, те що привносить в оповідання оцінюючий елемент, - заперечувалося. Автор повинен був самоусунутися з твору.

Німецькими натуралістами був створений "секундний стиль", що припускає копіювання не тільки окремого "фрагменту життя" в цілому, але і найдрібніших подробиць - аж до мови персонажів. Такі якості, як відбір фактів, типізація, присутність вигадки, суб'єктивізм, начисто виключалися. Поведінка людини мотивувалася "фізіологією", спадковістю, потрактувалося як прояв "біологічного закону". Констатувалося вирішальне значення "середовища".

Основні принципи натуралістичної творчості висловив Е. Золя в збірках "Експериментальний роман" і "Натуралізм в театрі".

Якщо натуралісти виходили з максимально точного відтворення факту, то **імпресіоністи** ставили своєю задачею гранично точне віддзеркалення враження викликаного тим або іншим фактом. Імпресіонізм (від франц. - враження) бере свій початок у французькому живописі.

Широке розповсюдження імпресіонізм отримав в літературі:
(наприклад _____)

Літературному імпресіонізму властива:

- відсутність чіткої форми,
- фрагментарність, уривчастість оповідання,
- "стенографування" приватного, конкретного,
- виняткова увага до деталі, до найтонших нюансів в характері, явищі, предметі,
- живописність у передачі кольору, колориту, стану,
- переважання таких почуттів, як хиткість, недомовленість, невизначеність
- автор довіряє першому враженню,
- образи добираються не за логічністю, а за асоціативним принципом .

Імпресіонізм має багато загального з натуралізмом. Перш за все це типологічний зв'язок натуралізму і імпресіонізму з реалізмом, бо в усіх трьох випадках мистецтво відштовхується від об'єктивної реальності, співвідноситься з дійсністю. Крім того, як натуралісти, так і імпресіоністи - але вже в протилежність реалістам - не ставили собі за мету узагальнення, відбір фактів або вражень.

Починаючи з 60-х рр. XIX ст., розвивається **символізм** (франц. symbolisme, від греч. Symbolon - символ).

Основою концепції символізму послужило вчення Платона про протиставлення один одному "світу ідей" і "світу речей", перший з яких, на думку старогрецького філософа, і є істинним, вічним, не залежним від простору і часу, другий же, матеріальний, тотожний небуттю і є лише віддзеркаленням першого.

Основну задачу мистецтва символісти убачали в:

Теоретики символізму вимагали:

- уникати повного перекладу символу;
- не пояснювати символи;
- не намагатися досягнути їх;
- про невідоме і неясне треба писати неясною і загадковою мовами.

Символізм втілюється в творчості _____

4. Оновлення традиційних художніх напрямів.

У другій половині XIX - початку XX ст. отримав подальший розвиток і власне **романтизм** (наприклад, у Франції - В. Гюго, пізній романтик Ф.О. Вільє де Ліль-Адам і ін.). Розділення на романтиків і неоромантизму достатньо умовно. Подібно неоромантизму,

романтизм на новому етапі трансформувався естетикою реалізму, символізму імпресіонізму.

Подальше втілення в літературі другої половини XIX початку XX ст. отримав **реалізм**. Реалізм – літературний напрям, який характеризується правдивим і всебічним відображенням дійсності на основі типізації життєвих явищ.

Визначальні риси реалізму:

5. Сутність "авангардизму" в літературі.

"Авангардизм" (франц. avantgardisme, від avantgarde - передовий загін).

Авангардизм – умовний термін для позначення низки художніх течій, що зародились у літературі і мистецтві на поч. XX і рішуче поривали з попередньою літературною традицією.

Авангардистські течії (експресіонізм, дадаїзм, футуризм, імажизм, сюрреалізм і ін.) мають зі своїми попередниками (символізм, імпресіонізм і ін.) цілий ряд істотних відмінностей. Якщо декаданс знайшов себе переважно в специфічному світосприйманні, філософії творчості, то авангардизм більше - у художній практиці.

Футуризм (від лат. futurum – майбутнє) виступав за нове мистецтво, яке б віддзеркалювало б енергію, динамізм, «техніцизм» урбаністичної цивілізації.

Впроваджували:

- формалістські експерименти;
- Естетику агресії та епатаж;
- культивували силу;
- відтворювали свідомість людини натовпу.

Прибічниками футуризму були _____

Експресіонізм (від лат. expressio – вираз), проголосив єдиною реальністю суб'єктивний духовний світ людини, а його виявлення – головною метою мистецтва.

У мистецтві прагнули до

Втілювали

Прибічниками експресіонізму були _____

Дадаїзм (франц. dadaisme, від dada – коник, дерев'яна конячка; дитячий лепет) – прагнув абсолютного звільнення словесного матеріалу від усяких релігійних, філософських, етичних асоціацій, для того, аби словом можна було користуватися як самостійною «річчю», як звуковим комплексом.

Прибічниками дадаїзму були _____

Сюрреалізм (франц. surrealisme, букв. – надреалізм)

- проголосив джерелом мистецтва сферу підсвідомості (інстинкти, сновидіння, галюцинації), а його методом – розривав логічні зв'язки, заміняв вільними асоціаціями;
- розвивав ряд рис дадаїзму і проголошував цінність «дитячого відчуття» світу і дійсності, затверджуючи примат підсвідомого над свідомістю і логікою.
- сюрреалісти були більш «філософічними», ніж дадаїзм, і о менш нігілістичним;
- впроваджували техніку «автоматичного письма» – швидке, вільне від редагування перенесення на папір слів, уривків мови, асоціацій, образів, спонтанних осяянь, видінь, що раптом виринають з підсвідомості для висловлювання фактичного існування думки без будь-якого контролю, поза естетичною та моральною упередженістю;
- головною рисою сюрреалізму стала парадоксальна алогічність поєднання предметів і явищ, яким віртуозно додається видима наочно-пластична достовірність.

Прибічниками сюрреалізму були _____

The Time Machine

Author: H.G. Wells | Year Published: 1895 | Original Language: English

THEMES

Journey to the Unknown Future

No one believes the Time Traveller's invention can transport him through time, but he returns to tell his friends the story of post-human races: the gentle, unmotivated Eloi and the Morlocks, who work for and feed on the Eloi. One Eloi, Weena, shows him tenderness, impelling him to again jump into the future, never to return.

Class Struggle
The Time Traveller sees how the Morlocks live underground and serve the Eloi, but prey upon them to survive.

Love & Intelligence
Humans survive and reconcile differences because of love and intelligence.

Time Travel
The machine uses the relativity of time to bring the Time Traveller back to the present not long after he left.

Main Characters

- Morlocks**: Ape-like workers, fear light and control technology for the Eloi.
- The Time Traveller**: Inventor; travels to the future.
- Narrator**: The Time Traveller's friend and dinner guest.
- Eloi**: Childlike humans; play and mate—but are fed on by the Morlocks.
- Weena**: Eloi who becomes the Time Traveller's friend after he saves her life.

The Time Machine by the Numbers

- 5: Guests at each dinner at the Time Traveller's home.
- 2: Post-human races the Time Traveller finds on his first trip.
- 802,701: Year the Time Traveller reaches when he sees Eloi and Morlocks.
- 22: Wells's age when he published a short story on time travel, "The Chronic Argonauts".

Author

H.G. WELLS
1866-1946

Born into an impoverished family in England, Wells became a father of science fiction. His fascination with science began when he discovered a library and telescope at an estate where his mother was a maid. His first sci-fi novel, *The Time Machine*, was instantly popular.

<https://www.coursehero.com/lit/The-War-of-the-Worlds/>
[Машина часу](#)

The Invisible Man

Author: H.G. Wells | Year Published: 1897 | Original Language: English

THEMES

A Scientific Experiment Goes Amok

Set in the 1890s, *The Invisible Man* tells the dark story of Griffin, an albino scientist who conducts an experiment on himself and becomes invisible. Desiring more than scientific satisfaction, Griffin uses invisibility to gain control over others. As he rampages around the countryside, terror of the inexplicable Invisible Man builds.

Invisibility
In his invisible state, Griffin can do things no other human can do without detection—including breaking the law.

Humanity vs. Science
Griffin's story questions the responsibility an inventor, scientist, or entrepreneur has to use inventions in a moral and humane way.

Power vs. Morality
As Griffin's behavior grows more destructive, it shows that using power for individual gain rather than the benefit of society brings trouble.

Main Characters

- Dr. Kemp**: Traditional, by-the-book scientist whose worldview is shattered by Griffin's discovery.
- Griffin**: Driven, impassioned scientist; realizes his dream of invisibility but struggles with the fallout.
- Marvel**: Cunning, street-smart tramp; steals Griffin's scientific notes.

Motifs

- Blinds**: Opened or closed, blinds control what characters can see and know.
- Light**: Illuminating light indicates knowledge and aids understanding for Kemp and other characters, while darkness hides the truth about Griffin.

The Invisible Man by the Numbers

- 13: Languages *The Invisible Man* had been translated into by 1914.
- 22: Griffin's age when he chose physics as his life's work.

<https://www.coursehero.com/lit/The-Invisible-Man/>
[Невидимец](#)

ГЕРБЕРТ ВЕЛЛІС (1866-1946)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

Основні твори

Новаторство

Захоплення

РОБЕРТ ЛУЇС СТВЕНСОН (1850 - 1894)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

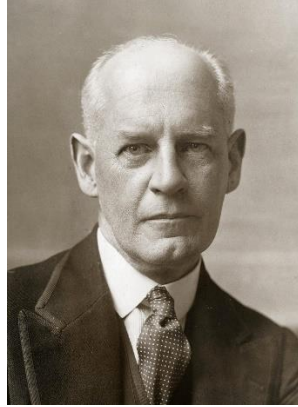
Основні твори

Новаторство

Захоплення

ДЖОН ГОЛСУОРСІ (1867 - 1933)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

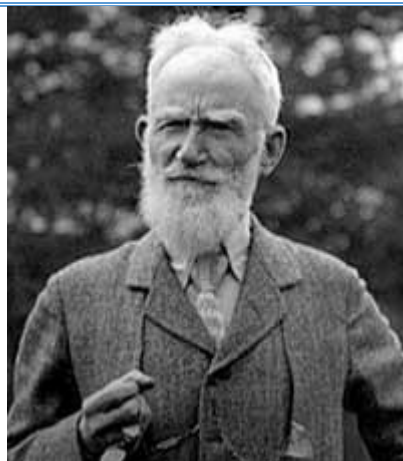
Основні твори

Новаторство

Захоплення

ДЖОРЖ-БЕРНАРД ШОУ (1856-1950)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

Основні твори

Новаторство

Захоплення

3. XX ст. Основні риси художньої системи модернізму.

Модернізм в Англії об'єднав різні тенденції в мистецтві, різних письменників і поетів і на ранній стадії пов'язаних із експериментаторством. У межах творчості одного письменника можуть втілюватися найбільші досягнення початку модернізму («Улісс Джойса»), риси пізнього модернізму («Поминки по Фіннегану»), нове переосмислення традиції (творчість Т.С.Еліота).

Художня система модернізму визначається такими рисами:

ВІРДЖИНІЯ ВУЛФ (1882-1941)

**Батьки та
родина**

**Світоглядні та
творчі орієнтири**

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

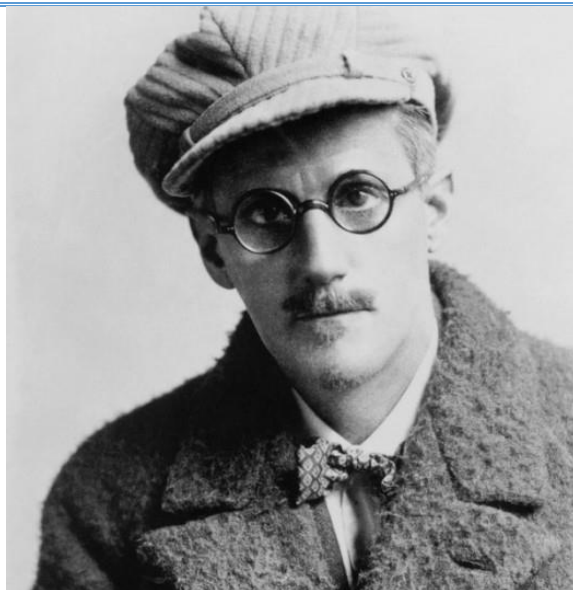
Основні твори

Новаторство

Захоплення

ДЖЕЙМС ДЖОЙС (1882-1941)

**Батьки та
родина**

**Світоглядні та
творчі орієнтири**

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

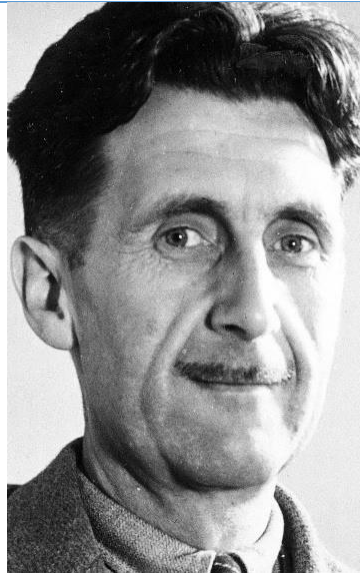
Основні твори

Новаторство

Захоплення

ДЖОРДЖ ОРУЕЛ (1903-1950)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

Основні твори

Новаторство

Захоплення

ВІЛЬЯМ-ДЖЕРАЛЬД ГОЛДІНГ (1911-1993)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

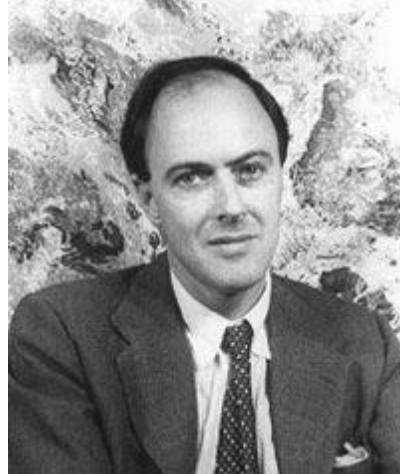
Основні твори

Новаторство

Захоплення

РОАЛЬД ДАЛ (1916-1990)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

Основні твори

Новаторство

Захоплення

ЕМІЛЬ ЗОЛЯ (1840-1902)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

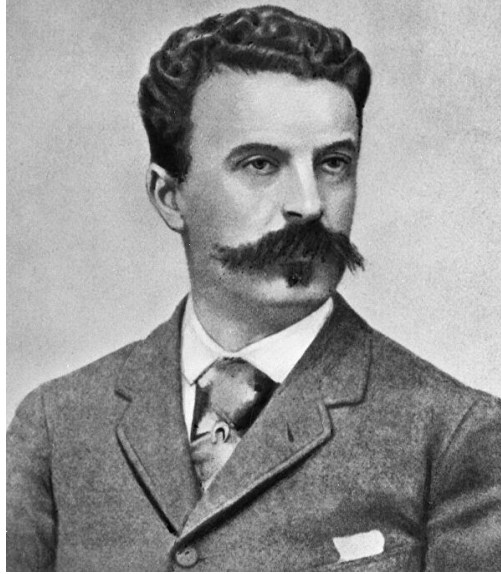
Основні твори

Новаторство

Захоплення

ГІ ДЕ МОПАСАН (1850-1893)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

Основні твори

Новаторство

Захоплення

АНАТОЛЬ ФРАНС (1844-1924)

**Батьки та
родина**

**Світоглядні та
творчі орієнтири**

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

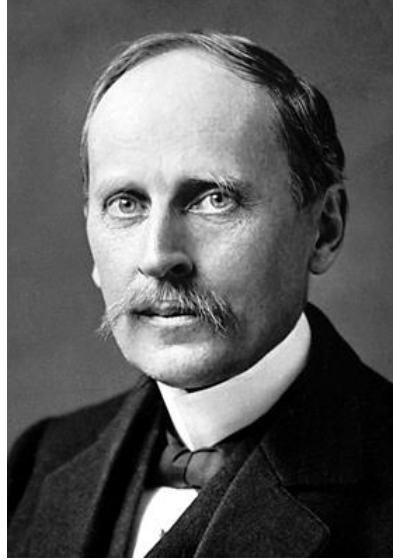
Основні твори

Новаторство

Захоплення

РОМЕН РОЛЛАН (1866 - 1944)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

Основні твори

Новаторство

Захоплення

МАРСЕЛЬ ПРУСТ (1871-1922)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

Основні твори

Новаторство

Захоплення

АНДРЕ ЖІД (1869-1951)

**Батьки та
родина**

**Світоглядні та
творчі орієнтири**

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

Основні твори

Новаторство

Захоплення

АНТУАН ДЕ СЕНТ-ЕКЗЮПЕРІ (1900-1944)

**Батьки та
родина**

**Світоглядні
та творчі
орієнтири**

**Факти
біографії**

Освіта та професійна діяльність

**Основні
твори**

Новаторство

Захоплення

ЖАН-ПОЛЬ САРТР (1905-1989)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

Основні твори

Новаторство

Захоплення

Театр смерті _____

Література скандинавських країн

ГЕНРІК ІБСЕН (1828-1906)		
Батьки та родина		Світоглядні та творчі орієнтири
Факти біографії	Освіта та професійна діяльність	Основні твори
		Новаторство
	Захоплення	

КНУТ ГАМСУН (1859-1952)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

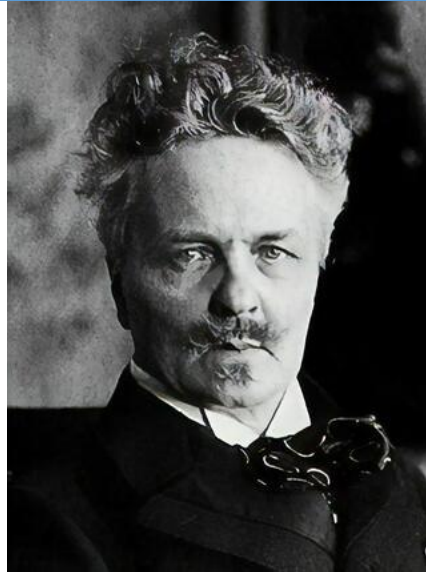
Основні твори

Новаторство

Захоплення

АВГУСТ СТРИНДБЕРГ (1849-1912)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

Основні твори

Новаторство

Захоплення

«Нова драма»

Висновки

«Нова драма» стала «школою для дорослих», спонукала глядача (читача) до активних роздумів; вона була аналітичною, інтелектуальною, дискусійною, «драмою ідей», у ній не було різкого поділу на головного та другорядних героїв, позитивних та негативних; людина часто бореться сама із собою; фінал відкритий

Представники

Г. Ібсен,
Г. Гауптман,
Дж. Б. Шоу,
Ю. А. Стріндберг,
М. Метерлінк,
К. Гамсун,
А. Чехов

Часові межі

XIX — початок XX ст.

Літературні напрями

Неореалізм із натуралізмом,
неоромантизм, символізм,
експресіонізм

Норвезький драматург і поет, реалістичні та суперечливі в'єси якого революціонізували європейський театр

Німецький письменник, драматург. Лауреат Нобелівської премії з літератури за 1912 р.

Ірландський драматург і публіцист, родом з Дубліна, лауреат Нобелівської премії з літератури за 1925 р., створив своєрідну драматургічну систему

Шведський письменник-прозаїк, драматург і живописець, фундатор сучасної шведської літератури і сучасного театру

Бельгійський письменник, драматург і філософ, лауреат Нобелівської премії в галузі літератури за 1911 р.

Яскравий представник норвезької літератури по межів'я століть

Російський драматург і прозаїк, лікар за фахом

РАЙНЕР-МАРІЯ РІЛЬКЕ (1875-1926)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

Основні твори

Новаторство

Захоплення

ФРАНЦ КАФКА (1883-1924)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

Основні твори

Новаторство

Захоплення

ПАУЛЬ ЦЕЛАН (1920-1970)

**Батьки та
родина**

**Світоглядні та
творчі орієнтири**

**Факти
біографії**

Освіта та професійна діяльність

Основні твори

Новаторство

Захоплення

ГЕНРІХ МАНН (1871-1950)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

Основні твори

Новаторство

Захоплення

ТОМАС МАНН (1875-1955)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

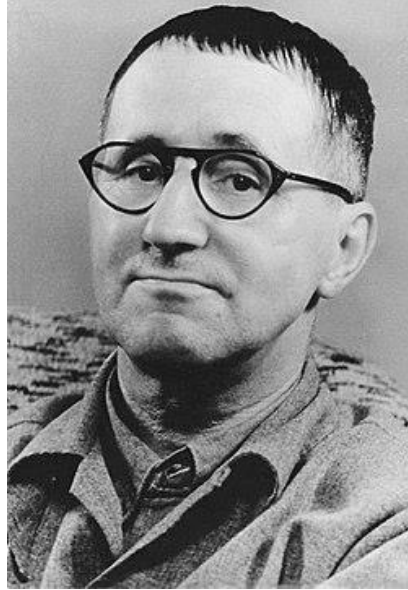
Основні твори

Новаторство

Захоплення

БЕРТОЛЬД БРЕХТ (1898-1956)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

Основні твори

Новаторство

Захоплення

ЕРІХ-МАРІЯ РЕМАРК (1898-1970)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

Основні твори

Новаторство

Захоплення

ПАТРІК ЗЮСКІНД (1949)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

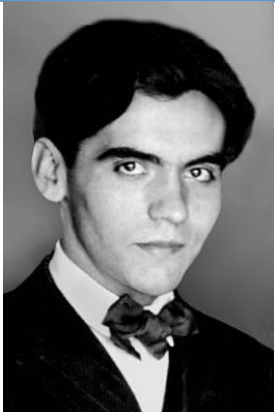
Основні твори

Новаторство

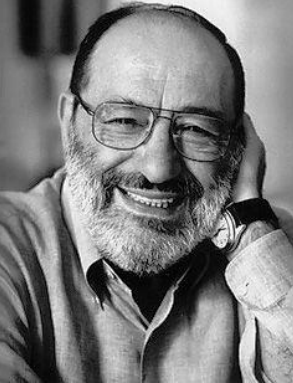
Захоплення

Тема 7. ЛІТЕРАТУРА ІСПАНІЇ ТА ІТАЛІЇ.

У ХХ ст. Іспанія – економічно відстала та економічно знекровлена країна після поразки у іспано-американській війні 1898 р.

РЕДЕРІКО-ГАРСІЯ ЛОРКА (1898-1936)		
Батьки та родина		Світоглядні та творчі орієнтири
Факти біографії	Освіта та професійна діяльність	Основні твори
		Новаторство
	Захоплення	

На початку ХХ ст. в італійському словесному мистецтві співіснували різні художні напрями _____

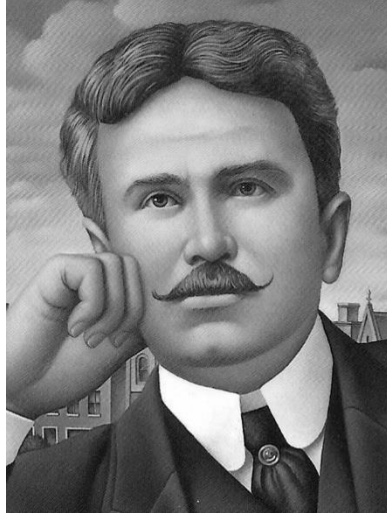
УМБЕРТО ЕКО (1932-2016)		
Батьки та родина		Світоглядні та творчі орієнтири
Факти біографії	Освіта та професійна діяльність	Основні твори
		Новаторство
	Захоплення	

Тема 8. ЛІТЕРАТУРА США.

Series of horizontal lines for writing, including two short lines on the left margin.

О.ГЕНРІ (1862-1910)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

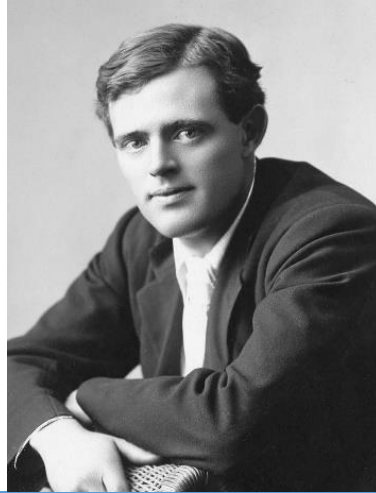
Основні твори

Новаторство

Захоплення

ДЖЕК ЛОНДОН (1876-1916)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

Основні твори

Новаторство

Захоплення

ЕМІЛІ ДІКІНСОН (1830-1886)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

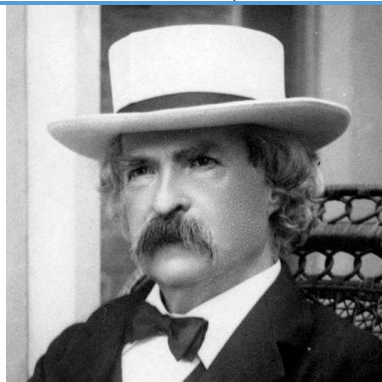
Освіта та професійна діяльність

Основні твори

Новаторство

Захоплення

МАРК ТВЕН (1835-1910)

Батьки та родина		Світоглядні та творчі орієнтири
Факти біографії	Освіта та професійна діяльність	Основні твори
	Захоплення	Новаторство

ТЕОДОР ДРАЙЗЕР (1871-1945)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

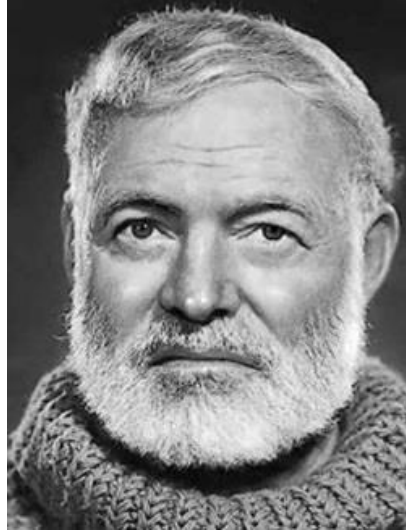
Основні твори

Новаторство

Захоплення

ЕРНЕСТ ХЕМІГУЕЙ (1899-1961)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

Основні твори

Новаторство

Захоплення

ДЖЕРОМ-ДЕВІД СЕЛІНДЖЕР (1919-2010)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

Основні твори

Новаторство

Захоплення

КЕН КІЗІ (1935-2001)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

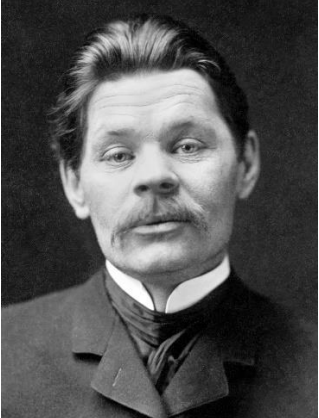
Основні твори

Новаторство

Захоплення

Драматургія А.П.Чехова

МАКСИМ ГОРЬКИЙ (1868-1936)

Батьки та родина		Світоглядні та творчі орієнтири
Факти біографії	Освіта та професійна діяльність	Основні твори
	Захоплення	Новаторство

ІВАН ОЛЕКСІЙОВИЧ БУНІН (1870-1953)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

Основні твори

Новаторство

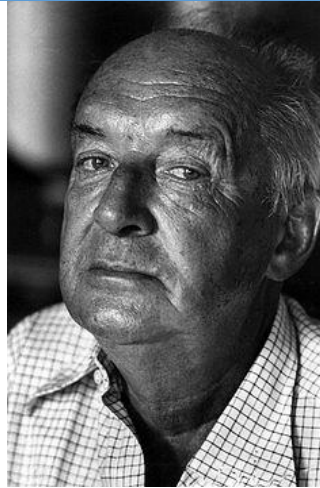
Захоплення

МИХАЙЛО ОПАНАСОВИЧ БУЛГАКОВ (1891-1940)

Батьки та родина		Світоглядні та творчі орієнтири
Факти біографії	Освіта та професійна діяльність	Основні твори
	Захоплення	Новаторство

ВОЛОДИМИР ВОЛОДИМИРОВИЧ НАБОКОВ (1899-1977)

Батьки та родина

Світоглядні та творчі орієнтири

Факти біографії

Освіта та професійна діяльність

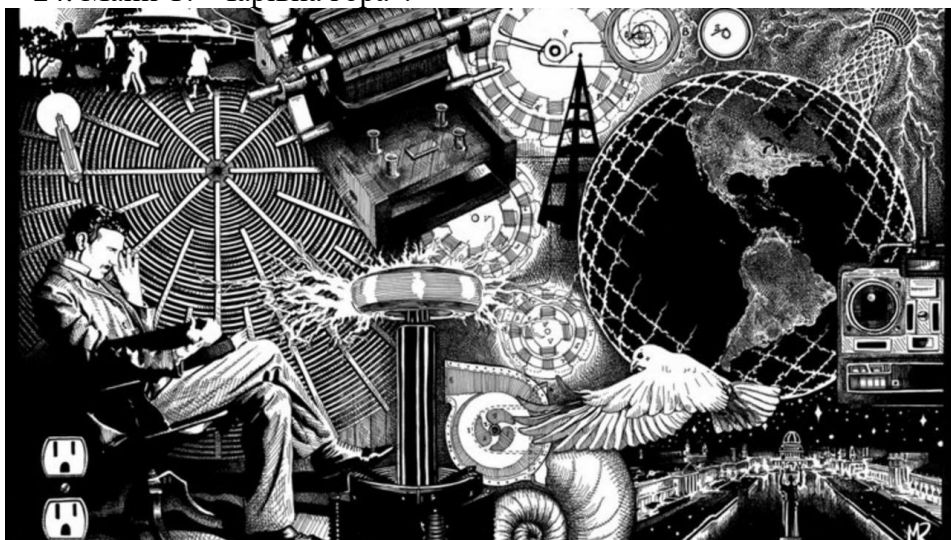
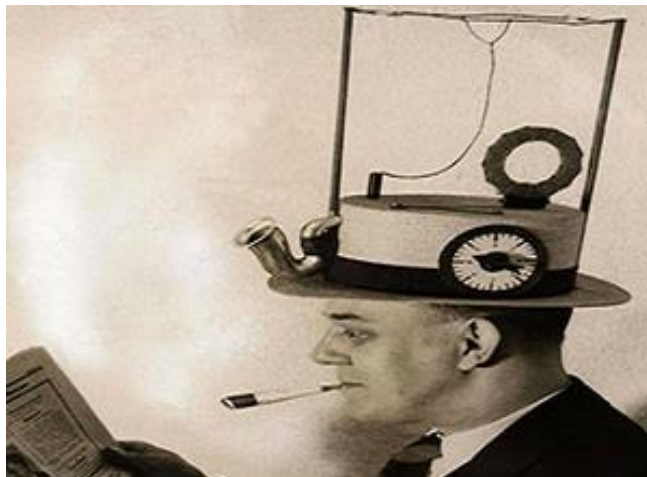
Основні твори

Новаторство

Захоплення

ХУДОЖНІ ТВОРИ ДЛЯ ОBOB'ЯЗКОВОГО ЧИТАННЯ:

1. Аполлінер Г. Вірші.
2. Бальмонт К. Д. Поезія.
3. Беккет С. “Чекаючи на Годо”.
4. Брехт Б. “Матінка Кураж і її діти”.
5. Блок О. О. Поезія.
6. Борхес Х.Л. Оповідання (1-2 на вибір).
7. Брюсов В. Я. Поезія.
8. Булгаков М. “Майстер і Маргарита”.
9. Бунін І. “Темні алей”. “Легке дихання”. “Антонівські яблука”.
10. Верлен П. Поезія.
11. Вулф В. Оповідання (1-2 на вибір).
12. Гашек Я. “Пригоди бравого солдата Швейка”.
13. Гемінгвей Е. “Прощай, зброе”. “Фієста”. “Білі слони”. “Кішка під дощем”. “Старий і море”. “
14. Драйзер Т. “Американська трагедія”.
15. Єсенін С. Поезія.
16. Ібсен Г. “Ляльковий дім”.
17. Йонеско Е. “Носороги”.
18. Камю А. “Чума”.
19. Кафка Ф. “Перевтілення”.
20. Купрін О. “Гранатовий браслет”.
21. Лондон Дж. “Мартін Іден”. Оповідання (1-2 на вибір).
22. Лорка Ф. Г. “Поема про кант хондо”. “Циган романсеро”. “Поет в Нью-Йорку”. “Криваве весілля”.
23. Лоуренс Д. Г. “Коханець леді Чаттерлей”.
24. Манн Т. “Чарівна гора”.

25. Маяковській В. В. Поезія.
26. О'Ніл Ю. “Любов під в'язами”
27. О'Генрі Новели (1-2 на вибір).
28. Оруелл Дж. “1984”.
29. Пастернак Б. Л. Поезія.
30. Ремарк Е. М. “Три товариші”.
31. Рембо А. Поезія.
32. Рільке Р.М. “Сонети до Орфея”.
33. Сент-Екзюпері А. де “Маленький принц”.
34. Уайльд О. “Портрет Доріана Грея”. Казки (1-2 на вибір) .
35. Уеллс Г. “Машина часу”.
36. Фіцджеральд Ф.С. “Великий Гетсбі”.
37. Хакслі О. “Цей чудовий новий світ”.
38. Хлебніков В. Поезія.
39. Цветаєва А. І. Поезія.
40. Шоу Б. “Пігмаліон”.

Теми проектів для літератури ХХ ст.

Тема 1. Зміна художньої парадигми в літературі кінця ХІХ століття.

Культурно-історичні умови розвитку літератури. Декаданс, його філософські і художні джерела. Поняття про модернізм, його естетику. Специфіка раннього модернізму. Тенденції розвитку мистецтва в кінці ХІХ століття. Імпресіонізм, його вплив на художню літературу.

Тема 2. Тенденції розвитку французької поезії кінця ХІХ століття.

Творчість Бодлера: революція в естетиці. Бодлер як предтеча символізму. Естетичні і філософські засади символізму. Поезія Поля Верлена як синтез імпресіонізму і символізму. Лірика Артюра Рембо: експерименти з художньою формою. Стефан Малларме – «апостол символізму». Інтелектуалізм і герметичність його лірики.

Тема 3. Оновлення французької прози наприкінці ХІХ століття.

Натуралізм як художній напрям. Його теоретичні засади. Творчість Еміля Золя: концепція „експериментального роману” і її художнє втілення. Творчість Гі де Мопассана – майстра психологічного реалізму. Інтелектуалізація французької прози. Романістика Анатолія Франса і Ромена Роллана.

Тема 4. Модернізація бельгійської літератури.

Скандинавська література і її національна специфіка. „Театр мовчання” Моріса Метерлінка: реалізація естетики символізму. Поезія Еміля Верхарна: еволюція творчого стилю.

Тема 5. Художні пошуки скандинавської літератури у драмі і прозі.

Драматургія Генріха Ібсена, її художнє новаторство. Шоу про Ібсена („Квінтесенція ібсенізму”). Розвиток жанру драми-дискусії. Творчість Кнута Гамсуна: синтез імпресіоністичного стилю і неоромантичної естетики. Творчість Августа Стріндберга: становлення „нової драми”.

Тема 6. Ранньомодерністські течії в англійській літературі.

Культурно-історична ситуація. Естетизм в англійській літературі кінця ХІХ століття, його художні джерела. Оскар Уайльд як найяскравіший представник англійського естетизму. Неоромантизм як напрям англійської літератури. Активний неоромантизм. Творчість Джозефа Конрада: дослідження морально-філософських проблем сучасності. Художній світ творів Р.Л.Стівенсона; неоромантична концепція особистості. Творчість Редьярда Кіплінга. Новаторство поезії. Своєрідність трактування колоніальної теми у прозі. Анімалістика письменника.

Тема 7. Реалістичні тенденції англійського письменства.

Реалістичні тенденції в англійській літературі кінця XIX – початку XX століття. творчість Дж.Голсуорсі, Т.Гарді. Детективний жанр у творчості Г.К.Честертон і А.Конан-Дойля. Розвиток наукової фантастики у творчості Г.Веллса. Розвиток „нової драми” у творчості Бернарда Шоу. Художнє новаторство жанру драми-дискусії.

Тема 8. Художнє багатство американської літератури.

Культурно-історичні умови розвитку літератури. Творчість Теодора Драйзера – найвидатнішого представника критичного реалізму США. Проблема людини і власності. Соціальна тематика романів. Творчість Джека Лондона: екзистенційна проблематика новел. Вплив ніцшеанства. Творчість Марка Твена: вплив фольклору, своєрідність гумору. Розкриття теми дитинства. Натуралізм в англійській літературі. творчість Генрі Джеймса.

Тема 9. Символізм та неоромантизм в німецькій літературі.

Культурно-історичні умови розвитку літератури. Її художні і філософські джерела.

Поезія Стефана Георге: вираження символістської естетики. Драматургія Герхарда Гауптмана: особливості художнього методу (символізм, реалізм, натуралізм, неоромантизм). Художньо-філософське багатство творчості Фрідріха Ніцше. літературно-філософська притча „Так промовляв Заратустра”. Ніцше і світова література.

Тема 10. Розвиток німецької психологічної прози.

Творчість Генріха Манна, художньо-філософська проблематика. Філософська глибина естетичної проблематики в романістиці і новелах Томаса Манна.

Тема 11. Поезія модернізму.

Відбиття філософської та естетичної позиції Р.М.Рільке у збірках «Часослов», «Сонети до Орфея». Жанрові форми поезій: молитва, заклинання, роздуми, «вірші-предмети».

Тема 12. Своєрідність реалізму I-ої половини XX ст.. Пошук духовних засад буття у філософсько-моралістичній прозі.

Ідея самоцінності людського життя і моральний стоїцизм у прозі А. де Сент-Екзюпері. Філософська казка «Маленький принц» як підсумок творчості письменника. Жанрова природа твору та його ідейний зміст.

Тема 13. Епічний театр Б.Брехта.

Теорія епічного театру Б.Брехта. Відмінність від аристотелівського. Принципи втілення епічної драми у п'єсі Брехта «Матінка Кураж та її діти».

Тема 14. Драматургічна концепція Ю.О'Ніла.

Ю.О'Ніл як засновник національної драматургії США. Пошук нових художніх форм в осмисленні трагічності буття у соціально-філософській драмі «Кохання під берестами».

Творчий проект виконується у вигляді газети. Зразок

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

ЛІТЕРАТУРНА ПАНОРАМА

СПРОБА РЕВОЛЮЦІЙНОГО ПЕРЕВОРОТУ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТЕАТРИ

ПОДПИСЬ РИСУНКА

Цей бунтівний Бертольд Брехт

ИМЯ АВТОРА
ДАТА

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Fusce vel lacus nec. Maecenas ipsum purus, imperdiet ullamcorper quam sit amet, malesuada semper enim. Duis elit quam, sagittis sed justo et, condimentum porttitor velit. Vitae nam lectus a enim eget molestie. Sed pharetra diam magna, id ornare dolor lobortis quis. Integer gravida, ipsum non vehematis pretium, elit massa ultrices neque, quis tristique arcu velit sed dolor. Suspendisse non lacus et orci hendrerit tincidunt. Quisque consequat fructus lacus. Ut sollicitudin arcu massa, non dictum est viverra vitae.

ПОДПИСЬ РИСУНКА: Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Fusce vel lacus nec. In eget nuctor mi.

Мистецтво революційної провокації Б.Брехта

ИМЯ АВТОРА
ДАТА

>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Fusce vel lacus nec. Maecenas ipsum purus, imperdiet ullamcorper quam sit amet, malesuada semper enim. Duis elit quam, sagittis sed justo et, condimentum porttitor velit. Vitae nam lectus a enim eget molestie. Sed pharetra diam magna, id ornare dolor lobortis quis. Integer gravida, ipsum non vehematis pretium, elit massa ultrices neque, quis tristique arcu velit sed dolor. Suspendisse non lacus et orci hendrerit tincidunt. Quisque consequat fructus lacus. Ut sollicitudin arcu massa, non dictum est viverra vitae.

У ЦЬОМУ ВИПУСКУ

СПРОБА РЕВОЛЮЦІЙНОГО ПЕРЕВОРОТУ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТЕАТРИ

ПОРТРЕТ «СУМНОГО ПАЯЦА» НА ТЛІ ЙОГО БІОГРАФІЇ

ЛЮДСЬКА ДУША – ОСЬ ПОСТІЙНИЙ ГРОВНИ МАЙДАНЧКИ

СТОРИКАМИ ЖИТТЯ МІНЦЯ

Портрет «сумного паяца» на тлі його біографії

Фрідріх Дюрренматт

ИМЯ АВТОРА
ДАТА

>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Fusce vel lacus nec. Maecenas ipsum purus, imperdiet ullamcorper quam sit amet, malesuada semper enim. Duis elit quam, sagittis sed justo et, condimentum porttitor velit. Vitae nam lectus a enim eget molestie. Sed pharetra diam magna, id ornare dolor lobortis quis. Integer gravida, ipsum non vehematis pretium, elit massa ultrices neque, quis tristique arcu velit sed dolor. Suspendisse non lacus et orci hendrerit tincidunt. Quisque consequat fructus lacus. Ut sollicitudin arcu massa, non dictum est viverra vitae.

ПОДПИСЬ РИСУНКА: Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Fusce vel lacus nec. In eget nuctor mi.

ПОДПИСЬ РИСУНКА: Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Fusce vel lacus nec. In eget nuctor mi.

ПОДПИСЬ РИСУНКА: Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Fusce vel lacus nec. In eget nuctor mi.

У МАЙСТЕРНІ ДРАМАТУРГА

Алхімія гротескових образів

ИМЯ АВТОРА
ДАТА

>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Fusce vel lacus nec. Maecenas ipsum purus, imperdiet ullamcorper quam sit amet, malesuada semper enim. Duis elit quam, sagittis sed justo et, condimentum porttitor velit. Vitae nam lectus a enim eget molestie. Sed pharetra diam magna, id ornare dolor lobortis quis. Integer gravida, ipsum non vehematis pretium, elit massa ultrices neque, quis tristique arcu velit sed dolor. Suspendisse non lacus et orci hendrerit tincidunt. Quisque consequat fructus lacus. Ut sollicitudin arcu massa, non dictum est viverra vitae.

ЗІ СПОГАДІВ СУЧАСНИКІВ

>Lorem ipsum dolor

ИМЯ АВТОРА
ДАТА

>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Fusce vel lacus nec. Maecenas ipsum purus, imperdiet ullamcorper quam sit amet, malesuada semper enim. Duis elit quam, sagittis sed justo et, condimentum porttitor velit. Vitae nam lectus a enim eget molestie. Sed pharetra diam magna, id ornare dolor lobortis quis. Integer gravida, ipsum non vehematis pretium, elit massa ultrices neque, quis tristique arcu velit sed dolor. Suspendisse non lacus et orci hendrerit tincidunt. Quisque consequat fructus lacus. Ut sollicitudin arcu massa, non dictum est viverra vitae.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практичне заняття 1.

Тема: Російська поезія порубіжжя XIX-XX ст.: символізм, акмеїзм, футуризм.

1. Джерела російського символізму. Вплив західноєвропейської філософії та поезії на творчість російських символістів (В.Я.Брюсов, К.Д.Бальмонт, О.О. Блок).
2. Джерела акмеїзму. Життя і творчість Н. С. Гумільова.
3. Футуризм. Маніфести футуризму, їх пафос і проблематика. (В.В. Маяковській, В. Хлебніков).
4. Продовження традицій російської реалістичної селянської поезії XIX ст. у творчості С.О. Єсеніна.
5. Поезія М.І. Цветаєвої.

Практичне заняття 2-3.

Тема: Особливості новелістики кінця XIX – першої половини XX ст.

План

1. Своєрідність американської новели кінця XIX – початку XX ст.
 - а. Особливості реалізації жанру новели у творчості О.Генрі («Дари волхвів», «Пурпурова сукня» і 3 новели на власний вибір);
 - б. Своєрідність новели Е.Гемінґвея («Чорний кіт», «Білі слони» і 3 новели на власний вибір).
2. Новелістика європейського модернізму.
 - а. Новели В.Вулф («Будинок з привидами», «Понеділок чи вівторок» і 3 новели на власний вибір);
 - б. Визначальні риси новели Дж.Джойса («Евеліна» і 3 новели на власний вибір).

Практичне заняття 4-5.

Тема: Європейська драматургія XX ст.

1. Теорія «епічного театру».
2. «Відчуження» – центральне поняття «епічного театру».
3. Тема війни, способи «відчуження» в драмі «Матінка Кураж і її діти».
4. Театр абсурду Ежена Йонеско.
5. Зображення абсурдного світу в п'єсі «Носороги».
6. «Антидрама» С.Беккета «Очікуючи Годо».
7. Загальні особливості американської драматургії другої половини XX ст. Створення національної школи драматургії.
8. Творчий доробок Ю.О'Ніла та його значення для американської драматургії.
9. Філософські шукання та відродження давніх міфів у п'єсі «Кохання під в'язами».

Література:

1. Висоцька Н.О. Сучасна драматургія США // Вікно в світ. – № 5. – 1999. – С.167-198.
2. Драматургія XX ст. (Б. Шоу. Б. Брехт): Матеріали для вивчення / Олександр Володимирович Кеба (упоряд.), Поліна Львівна Шулик (упоряд.). — Кам'янець-Подільський : Абетка, 2000. — 112с.

Практичне заняття 6.

Тема: Антиутопія XX століття.

1. Антиутопія XX століття: історія становлення та художня специфіка жанру.
2. Проблема «особистість і тоталітарна влада» в романі Дж. Орвелла «1984». Філософсько-алегоричний сенс казки-застереження Дж. Орвелла «Ферма тварин».
3. Згубне майбуття суспільства без книги у романі Бредбері «451 градус за Фаренгейтом».

Практичне заняття 7.

Тема: Постмодерністський роман П.Зюскінда “Парфуми. Історія одного вбивці”

1. Читацька та наукова інтерпретації роману П.Зюскінда «Парфуми. Історія одного вбивці».
2. Тема, проблем та ідея роману П.Зюскінда “Парфуми. Історія одного вбивці”.
3. Сюжетна специфіка роману.
4. Своєрідність образної системи твору. Портрет та пейзаж у романі.
5. Художній час і простір у романі.
6. Оповідна стратегія роману П.Зюскінда.
7. Жанрове визначення роману «Парфуми. Історія одного вбивці»(детективний роман, роман виховання, філософсько-історичний роман, соціально-побутовий роман, роман казка, барочний роман).

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури (XX ст.)» є ознайомлення з кращими творами художньої літератури періоду XX століття, вивчення процесів і тенденцій у літературній творчості провідних митців з урахуванням їх індивідуальних і національних особливостей.

Для досягнення зазначеної мети перед курсом ставляться такі завдання:

- розглянути основні тенденції літературних процесів XX століття;
- сформувані у бакалаврів системні уявлення про літературу доби, що вивчається;
- формувати навички жанрово-тематичного, символічного, історико-літературного, компаративного, герменевтичного та стильового аналізу літературного твору;
- розкрити особливість літературно-теоретичної думки XX століття.

ЗМІСТ ІНТЕРАКТИВНОГО РОБОЧОГО ЗОШИТА:

1.	ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО КУРС.....	2
2.	Тема 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕСУ ПОРУБІЖЖЯ ХІХ-ХХ СТ.	3
3.	Тема 2. ЛІТЕРАТУРНІ ПРОЦЕСИ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ. МОДЕРНІЗМ У ЛІТЕРАТУРНІ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ.....	9
4.	Тема 3. ФРАНЦУЗЬКА ЛІТЕРАТУРА ПОРУБІЖЖЯ ХІХ-ХХ СТ. ЖАНР РОМАНУ-РІКИ У ФРАНЦУЗЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІ.....	21
5.	Тема 4. ЛІТЕРАТУРА АВСТРІЇ	37
6.	Тема 6. ЛІТЕРАТУРА НІМЕЧЧИНИ.....	41
7.	Тема 7. ЛІТЕРАТУРА ІСПАНІЇ ТА ІТАЛІЇ.....	47
8.	Тема 8. ЛІТЕРАТУРА США.....	49
9.	Тема 9. РОСІЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА КІНЦЯ ХІХ-ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТЬ.....	58
10.	ХУДОЖНІ ТВОРИ ДЛЯ ОБОВ'ЯЗКОВОГО ЧИТАННЯ.....	63
11.	Теми проєктів для літератури ХХ ст.....	64
12.	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ.....	67

ЛЕСЯ ВАСИЛІВНА ШКУН

кандидат філологічних
наук, доцент кафедри
германської філології

Робочий зошит для
аудиторної та самостійної
роботи з
Історії зарубіжної літератури
XX століття: навчальний
посібник для студентів
філологічного факультету –
Національний університет
«Чернігівський колегіум»
імені Т.Г.Шевченка, 2022. –
70 с.